

Estil

Un home convoca disset amics perquè l'aconsellin sobre un cas de consciència: es vol casar amb una dona rica i atractiva la qual ignora, però, que la seva fortuna l'aconseguí el seu pare gràcies a un crim amb traïdoria i a l'afusellament d'un innocent. La noia ho ignora i, per això, ell pregunta als seus amics si li ha de dir la veritat, si s'hi ha de casar o no, o si aquella fortuna tacada de sang s'ha de donar als pobres. Com descobrirà aviat el lector, aquesta reunió no és realista, és només una escenificació, un cop de teatre. Ho prova la nòmina dels convocats: “dos anglesos, un secretari d'ambaixada i un purità; un ex-ministre en tota la maduresa de la política, uns joves encara sota l'encant de la innocència, un capellà, un ancià, [el seu] antic tutor [...], un advocat, un notari i un jutge”. Un catàleg d'espècies socials, com les anomenava Balzac, el qual havia desitjat sempre dedicar una novel·la a cadascuna d'aquestes espècies perquè, com diu al pròleg de *La comèdia humana*, “les diferències que hi ha entre un soldat, un treballador, un administrador, un advocat, un boig, un erudit, un home d'Estat, un comerciant, un mariner, un poeta, un captaire o un sacerdot són [...] tan grans com les que distingeixen el llop, el lleó, el ruc, el corb [...] etc.”. Tot això es pot constatar a la segona part (*Les dues justícies*) de *L'hostal vermell* (*Revue de Paris*, 1831) i té un notable interès per fer una classe sobre el realisme francès. Balzac, em sembla, devia trobar molt important l'aspecte ètic de la pregunta que plana sobre aquesta part del relat i per això va incloure la novel·la, una mica vanitosa-ment, en l'apartat d'*Estudis filosòfics de La comèdia humana*. Però l'essencial, literàriament, no és la pregunta sinó les respostes de tots aquests personatges. No s'ho perdin. L'entramat de petites

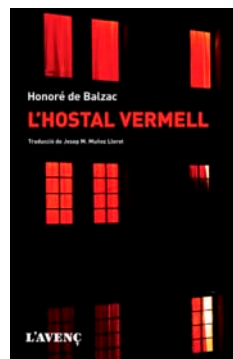
mentides, petits legalismes, petites afirmacions contundents, petites mostres de bona fe o petites astúcies ajustades cadascuna d'elles a l'ofici i condició de cada personatge, és extraordinari.

El que sí que és un relat clàssic és la primera part de la novel·la (*La idea i el fet*) dedicada a narrar el crim que enriqué l'assassí. És una narració tècnicament brillant –el narrador és l'amfitrió d'un sopar en honor d'un comerciant que havia estat confident de l'innocent ajusticiat– al servei d'un relat gairebé transvestit d'enquesta judicial amb preguntes i precisions de la resta de convidats. Balzac subministra sàviament els esdeveniments i el lector pot estar segur que hi trobarà una dosi més que suficient de suspens que li farà interessant la lectura. Però això no és l'essencial.

El que fa literàriament valuós aquest text és l'estil de Balzac que revela amb precisió el més substancial de cada cosa. Com a mostra, aquest retrat: “Era un alemany corpulent, home de gust i d'erudició, home de pipa sobretot, que tenia una cara nuremberguesa bonica i àmplia, amb el front quadrat, ben destapat i decorat per uns cabells rossos bastant escadussers. Presentava el tipus dels fills d'aquesta pura i noble Germania, tan fèrtil en caràcters honorables, i en el qual les maneres pacífiques no hi són mai desmentides, fins i tot després de set invasions”. No para de produir girs reveladors i sarcasmes. Un estil, el de Balzac, que Hippolyte Taine descrivia així: “Aquí una frase enlluernadora que pinta en escorç un personatge, immediatament després una sentència de caràcter general o un sarcasme: un caos abrandat d'imatges, de reflexions i de sentiments”. Al traductor cal agrair-li el mèrit d'haver conservat la qualitat d'aquest estil.

Honoré de Balzac

L'hostal vermell HONORÉ DE BALZAC

Traducció de Josep M. Muñoz Lloret.
L'Avenc, 2015.
63 pàgines, 7 euros